

ID-DI RETTORAT-ĠENERALI GĦALL-POLITIKI INTERNI
DIPARTIMENT GĦALL-POLITIKI B:
POLITIKI STRUTTURALI U TA' KOEŻJONI
TRASPORT U TURIZMU

Ir-Rwol tal-Bliet fil-Politika ta' Koeżjoni 2014-2020

SOMMARJU EŻEKUTTIV

Sunt

Ir-reġjuni urbani huma fattur importanti tal-iżvilupp reġjonali. Matul il-perjodu ta' programmazzjoni 2007-2013, l-element ewlieni pprovdut mill-bliet u miż-żoni urbani kien fil-livell tal-proġetti. Għall-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020, il-Politika ta' Koeżjoni ssaħħaħ ir-rwol taż-żoni urbani. Madankollu, fil-prattika, ir-rwol tal-bliet jidher li baqa' l-istess. Peress li l-fażi ta' programmazzjoni kważi ntemmet, issa hemm possibilitajiet limitati għal iktar impatt fuq id-diżinn ta' programmi ġodda. L-oppurtunità li jmiss għall-involviment tal-bliet se jkun bħala parti mis-sħubiji matul il-perjodu ta' programmazzjoni.

IP/B/REGI/FWC/2010-002/LOT01-C01/SC11

2014

PE 529.075

MT

Dan id-dokument intalab mill-Kumitat għall-Iżvilupp Reġjonali tal-Parlament Ewropew.

AWTUR

Christine Hamza (Metis GmbH)
Alexandra Frangenheim (Metis GmbH)
David Charles (EPRC)
Stephen Miller (EPRC)

AMMINISTRATUR RESPONSABBLI

Marek Kołodziejcki
Parlament Ewropew
Dipartiment Tematiku B: Politiki Strutturali u ta' Koeżjoni
B-1047 Brussell
E-mail: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

ASSISTENZA EDITORJALI

Virginija Kelmelytė

VERŻJONI LINGWISTIKA

Originali: EN

DWAR IL-PUBBLIKATUR

Biex tikkuntattja d-Dipartiment Tematiku B jew biex tabbona fl-ittra ta' informazzjoni li toħroġ ta' kull xahar jekk jogħġbok ikteb lil poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Il-manuskritt tlesta f'Settembru 2014.
© Unjoni Ewropew, 2014.

Dan id-dokument huwa disponibbli fl-internet hawnhekk:
<http://www.europarl.europa.eu/studies>

KLAWSOLA TA' ESKLUŻJONI MIR-RESPONSABILITÀ

L-opinjoniġiet espressi f'dan id-dokument huma r-responsabilità esklużiva tal-awtur u mhux neċessarjament jirrappreżentaw il-pożizzjoni uffiċjali tal-Parlament Ewropew.

Ir-riproduzzjoni u t-traduzzjoni għal raġunijiet mhux kummerċjali huma awtorizzati, dment li s-sors jiġi rikonossut u l-pubblikatur ikun mgħarraf minn qabel u mibgħut kopja.

SOMMARJU EŻEKUTTIV

Il-bliet huma postijiet ċentrali ekonomiċi u soċjali li fihom l-iktar persuni sinjuri tas-soċjetà kif ukoll l-iktar żoni soċjali foqra. Filwaqt li l-bliet qed isiru dejjem iktar importanti fl-iżvilupp ekonomiku u soċjali Ewropew, il-politiki għadhom orjentati lejn setturi u fruntieri amministrattivi. Sabiex jissaħħaħ ir-rwol tal-bliet u taż-żoni urbani fit-fassil futur ta' politiki, jeħtieġ li **jinftehm u l-karatteristiċi tal-bliet**. Saru bosta sforzi biex tinstab definizzjoni taż-żoni urbani, bl-użu ta' tipoloġiji differenti. Madankollu, dawk it-tipoloġiji ma ddeskrivewx ir-realtà tal-eterogeneità u d-diffikultà li jsir paragun. Teżisti wkoll l-isfida ta' sejba ta' definizzjoni tal-fruntieri attwali taż-żoni urbani, billi l-agglomerazzjonijiet taż-żoni urbani u l-hinterlands tagħhom huma karatterizzati minn fruntieri amministrattivi li jinstabu bejn sistemi funzjonali.

Il-politika ta' koeżjoni hija wkoll orjentata lejn oqsma tematiċi settorjali u fruntieri amministrattivi. Fis-snin reċenti, bosta Stati Membri, kif ukoll **il-Kummissjoni Ewropea**, bdew jirrikonoxxu l-importanza li **jsir iffukar fuq żoni urbani** bħala element ċentrali tal-politika ta' żvilupp nazzjonali u reġjonali. Sa mill-1990, il-Kummissjoni Ewropea qiegħda tintegra azzjonijiet urbani speċifiċi sabiex tappoġġa l-aspetti ta' żvilupp urban tal-politiki Ewropej. Gew żviluppatti għadd ta' dokumenti prinċipali matul dawn l-aħħar 15-il sena. Il-programmi urbani **URBACT** I u II, pereżempju, mibdija permezz tal-Inizjattiva Komunitarja **URBAN**, kellhom l-għan li jiffaċilitaw Netwerk Ewropew ta' Skambju tal-Esperjenza. Fil-perjodu 2007-2013, **l-aspetti urbani ġew integrati** f'iktar minn nofs il-Programmi Operattivi, b'ammont sostanzjali tal-baġit, iżda b'differenzi bejn l-UE12 u l-UE15. **L-esperjenzi li kisbu mill-Inizjattiva URBAN** l-UE15 kellhom impatt fuq l-integrazzjoni tal-Programmi Operattivi f'dawk l-Istati Membri.

Strument finanzjarju ġdid imniedi fil-perjodu 2007-2013, l-Appoġġ Kongunt Ewropew għall-**Investiment Sostenibbli fiż-Żoni tal-Bliet (JESSICA)**, li ġie implimentat fi 13 mill-UE15, u f'10 mill-UE12. Ħafna mil-lezzjonijiet li nstiltu jidhru ċari fir-regolamenti politiċi ġodda ta' Koeżjoni. B'mod ġenerali, il-perjodu ta' programmazzjoni 2007-2013 kien fih proċess ta' tagħlim importanti għall-UE12, u ġie mifhum il-bżonn ta' żvilupp urban integrat.

L-istrumenti ta' Politika ta' Koeżjoni 2014-2020 isaħħu r-rwol taż-żoni urbani permezz tar-rikonoxximent tal-importanza tal-bliet fil-prijoritajiet ta' investiment speċifiċi. Il-Kummissjoni Ewropea tipproponi **interventi fil-livell Ewropew, fil-livell tal-Istati Membri u fil-livell lokali**.

L-intenzjoni tal-Kummissjoni Ewropea hija li jissaħħaħ ir-rwol tal-bliet fil-perjodu ta' programmazzjoni ġdid 2014-2020 ma ġietx implimentata fil-livell tal-Istati Membri. Xi pajjiżi fetħu xi opportunitajiet sabiex il-bliet jipparteċipaw fil-proċess ta' programmazzjoni, jew fasslu programmi ġodda, prijoritajiet jew strumenti finanzjarji biex jgħinu lill-bliet jipparteċipaw fi provvista iktar integrata tal-proġetti; Madankollu, kien hemm lok għal iktar sforzi sabiex il-bliet ikollhom involviment iktar qawwi, speċjalment fl-iżvilupp tal-programmi.

Fil-livell tal-programmi, il-bliet jew **huma parti minn reġjun ikbar**, jew **inkella programm reġjonali wieħed ikopri l-fruntieri amministrattivi tal-belt**. Jeżistu żvantaġġi f'dawn iż-żewġ każijiet: fl-ewwel każ, il-bliet għandhom status limitat ħafna b'rabta ma' partijiet oħra tar-reġjun, u għalhekk it-tħassib tagħhom jinstema' inqas; fit-tieni każ, il-fruntiera amministrattiva tal-belt u l-qasam ta' Programm Operattiv ma jqisux iż-żona ta' agglomerazzjoni.

Il-Programmi Operattivi f'ċerti Stati Membri jinvolvu Assi Prijoritarja waħda li timmira b'mod partikolari ż-żoni urbani bl-użu ta' strateġiji lokali. Għalkemm iż-żoni urbani ġew ittrasferiti mil-livell tal-proġetti għal dak tal-Assi Prijoritarji, mhumiex f'pożizzjoni li jiffurmaw programmi tal-FEŻR, u saħansitra inqas il-programmi tal-FSE. Programm ġdid bħal dan għal darb'oħra jinvolvi aġendi urbani fil-livell tal-proġetti, u mhux fil-livell tas-sħab.

L-approċċ ta' Investiment Territorjali Integrat propost mill-Kummissjoni Ewropea ma kienx popolari mal-Awtoritajiet ta' Ġestjoni, li prinċipalment jinsabu fil-livell nazzjonali jew f'dak reġjonali, dovut għal tħassib b'rabta mal-piż manigerjali qawwi għal baġits relattivament żgħar, kif ukoll b'rabta ma' riskji assoċjati mad-devoluzzjoni tal-poter u tar-responsabilitajiet lil bliet jew assoċjazzjonijiet mhux ipprovati.

L-aspett territorjali, li fil-parti l-kbira tal-pajjiżi żviluppati tnaqqas b'5 % f'Assi Prijoritarja waħda, huwa bbażat fuq strateġiji lokali mill-perjodu preċedenti, u f'xi **każijiet kien hemm tnaqqis f'dan l-iffokar territorjali matul l-aħħar żewġ programmi**. Huma ppjanati xi **inizzjattivi smart-city**, iżda dan huwa prinċipalment ristrett għal sugġetti **relatati mal-enerġija u l-mobilità**, u hemm nuqqas ta' approċċ olistiku usa' għall-iżvilupp futur tal-belt bħala entità soċjali, kif ukoll fiżika u teknoloġika.

Fil-qosor, ir-rwol tal-bliet għall-perjodu ta' Politika ta' Koeżjoni **2014-2020** jidher li huwa **ta' daqs simili** għal dak tal-perjodu ta' programmazzjoni preċedenti **2007-2013**. Għalkemm il-Kummissjoni Ewropea fittxet pożizzjonament aħjar tar-rappreżentanti urbani permezz tal-inklużjoni ta' bosta artikoli u paragrafi fir-regolamenti, l-Istati Membri rrestringew bil-kbir il-proċeduri stabbiliti. Madankollu, għandha ssir distinzjoni bejn l-UE12 u l-UE15. Filwaqt li l-UE15 prinċipalment żammew l-istess proċeduri bħal dawk tal-pasat, l-UE12 ippruvaw jissodisfaw ir-rekwiżit b'bosta modi.

Il-faži ta' programmazzjoni kważi ntemmet, u hemm **possibilitajiet limitati għal iktar impatt** fuq id-diżinn ta' programmi ġodda. L-**opportunitajiet** ipprovdu bir-Regolament dwar Dispożizzjonijiet Komuni **ma tteħdux**, dovut għall-fatt li l-pakkett leġiżlattiv ġie approvat biss wara li l-programm ta' programmazzjoni kien diġà daħal fil-faži finali tiegħu, u l-Istati Membri ma segwewx l-ideat ambizzjużi tal-Kummissjoni Ewropea. L-opportunità li jmiss għall-involviment tal-bliet hija bħala parti mis-sħubiji matul l-implimentazzjoni tal-programm. Dan jista' jsir jew permezz ta' proġetti, networks, jew inkella billi l-bliet jiġu involuti bħala sħab fi skambji u deċiżjonijiet futuri b'rabta mal-Politika ta' Koeżjoni.

Is-**sett ta' rakkomandazzjonijiet propost** jikkoncentra fuq attivitajiet fuq żmien qasir u medju. Il-miżuri huma relatati mal-politika ta' żvilupp tal-agglomerazzjonijiet u dawk urbani għall-perjodu ta' programmazzjoni futur, involviment imtejjeb tar-rappreżentanti urbani u interazzjoni transsettorjali fil-livell Ewropew, nazzjonali u reġjonali.

Tabella 1: Azzjonijiet rakkomandati b'appoġġ għar-rwol tal-bliet fil-Politika ta' Koeżjoni

Kummissjoni Ewropea
Definizzjoni tal-aġenda urbana fil-livell Ewropew billi jitqies il-mudell Ewropew ta' żvilupp urban
Żvilupp ta' strumenti għall-implimentazzjoni tal-aġenda urbana
Rikonnoxximent tal-kwistjonijiet b'rabta mal-agglomerazzjonijiet bħala indikatur tal-evalwazzjoni tal-proġetti
Definizzjoni ta' kundizzjonalitajiet ex-ante f'termini ta' kuncetti u strategiji urbani
Kummissjoni Ewropea - Parlament Ewropew
Involviment tal-bliet fl-iżvilupp tal-politiki (UE u SM) bil-KE li tidentifika attivament il-bliet biex jipparteċipaw
Tishiġ tal-koordinazzjoni transsettorjali tal-politiki
Interazzjoni mtejbja u iktar sistematika bejn id-diversi DGs tal-Kummissjoni Ewropea fir-rigward tal-fehim tar-rwol tal-bliet u d-definizzjoni ta' smart cities
Ftuġ tal-approċċ smart-city lil hinn mis-sugġetti tal-enerġija u tat-TIK
Aġenziji Ewropej u Kummissjoni Ewropea
Koordinazzjoni tad-diversi inizjattivi, netwerks u programmi relatati mal-bliet fil-livell Ewropew
Żvilupp ta' pjattaforma kluster għal sugġetti urbani li jgħaqqdu diversi inizjattivi urbani
Livell Amministrattiv Nazzjonali
Ħatra ta' rappreżentant għall-politika urbana li jipparteċipa fl-iżvilupp tal-politika urbana Ewropea
Implimentazzjoni tal-politika ta' agglomerazzjoni fil-politika ta' żvilupp reġjonali
Definizzjoni tad-diversi tipi ta' reġjuni bi bżonnijiet differenti għal allokkazzjonijiet finanzjarji u diversi orjentamenti tematiċi
Titjib fl-interazzjoni bejn l-agglomerazzjonijiet b'involviment tal-Fondi Strutturali
Żvilupp tal-istrategiji tal-agglomerazzjoni li jinkludu mhux biss il-bliet iżda wkoll il-hinterland
Għoti ta' poter lill-ġestjoni tal-agglomerazzjoni
Koordinazzjoni transsettorjali tas-sugġetti rilevanti għall-bliet
Livell reġjonali
Netwerks ta' kooperazzjoni tul il-fruntieri amministrattivi
Tqegħid tal-aġendi urbani fuq il-livell tal-proġetti u tal-programmi
Interazzjoni bejn l-amministrazzjonijiet settorjali għal skambju interdixxiplinari ta' aġendi urbani